

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9So/218/2016
Identifikačné číslo spisu: 5016200342
Dátum vydania rozhodnutia: 30.05.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:5016200342.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Judity Kokolevskej a členov senátu JUDr. Viery Nevedelovej a Mgr. Viliama Pohančeniča, v právnej veci navrhovateľa: I. O. G., bytom XXX XX Y., G. XXX, zastúpený JUDr. Ivanom Hubkom, advokátom so sídlom Gaštanová 7/35, 010 07 Žilina, proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8, 813 63 Bratislava, o výšku starobného dôchodku, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 12. júla 2016, č. k. 24Sd/80/2016 -85 jednomyselne takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline z 12. júla 2016, č. k. 24Sd/80/2016 -85 p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozhodnutie č. XXX XXX XXXX X zo dňa 29.02.2016 v spojení s rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 15.04.2016, ktorým odporkyňa podľa § 66 a § 112 ods. 1 a 4 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) zamietla žiadosť o zmenu výšky starobného dôchodku navrhovateľa zo dňa 04.01.2016, doplnenú dňa 01.02.2016, keďže nezistila, že sa navrhovateľovi starobný dôchodok priznal v nižšej sume ako mu patrí, ani sa nezmenili skutočnosti rozhodujúce pre nárok na výplatu starobného dôchodku.

Krajský súd uviedol, že odporkyňa rozhodnutím z 20.05.2015 priznala navrhovateľovi podľa § 65, § 274 a § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. od XX.XX.XXXX starobný dôchodok v sume 227,50 eur mesačne, ktorý bol podľa § 82 a § 293ce zákona a § 1 Opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 329/2012 Z. z. od 01.01.2013 zvýšený na 238,70 eur mesačne a od 01.01.2014 na sumu 247,50 eur mesačne, a rozhodnutím zo dňa 15.04.2016, ktorým podľa § 66 ods. 3 a § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. zvýšila navrhovateľovi starobný dôchodok od 01.01.2016 na sumu 263,10 eur mesačne. Pri výpočte starobného dôchodku postupovala podľa čl. 33 Dohovoru o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach č. 128, (ktorý bol Československou socialistickou republikou

ratifikovaný 11.01.1990 a vyhlásený pod č. 416/1991 v Zbierke zákonov) a ust. § 66 ods. 1, ods. 9, § 112 ods. 1 a ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z., keď krátila navrhovateľom poberané dôchodky (starobný a výsluhový dôchodok), z dôvodu, že by mu bez krátenia bola zhodnotená/započítaná dvakrát tá istá doba služby pre rovnakú sociálnu udalosť (dosiahnutie zákonom stanoveného dôchodkového veku).

Krajský súd z obsahu potvrdenia Ministerstva vnútra SR, odboru sociálneho zabezpečenia Bratislava zo dňa 06.08.2013 zistil, že navrhovateľovi bol rozhodnutím zo dňa 05.11.2003, č.: SPC-37.327-1/5-2003 priznaný od 01.10.2003 výsluhový dôchodok podľa § 38, v súlade s § 39, § 58, § 60 zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Pre nárok a výšku výsluhového dôchodku bola navrhovateľovi zhodnotená doba základnej vojenskej služby od 01.04.1976 do 31.03.1978 v I. kategórii funkcií, doba služobného pomeru v PZ od 01.04.1981 do 31.12.1999 v I. kategórii funkcií a od 01.01.2000 do 30.09.2003 v III. pracovnej kategórii. Krajský súd ďalej zistil, že navrhovateľ požiadal dňa 19.08.2013 odporkyňu o starobný dôchodok, ktorý žiadal priznať od XX.XX.XXXX. Rozhodnutím zo dňa 11.02.2014 bol navrhovateľovi podľa § 65, § 274 a § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. priznaný od XX.XX.XXXX starobný dôchodok v sume 210,20 eur mesačne, postupne zvyšovaný, od 01.01.2013 na sumu 221,40 eur mesačne a od 01.01.2014 na sumu 320,20 eur mesačne. V dôvodoch tohto rozhodnutia odporkyňa navrhovateľovi vysvetlila krátenie jeho starobného dôchodku v súlade s čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128. Súčasne uviedla, že suma starobného dôchodku navrhovateľa vypočítaná podľa zákona č. 461/2003 Z. z. a Dohovoru je vyššia (203,40 eur mesačne) ako suma starobného dôchodku vypočítaná podľa zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov a Dohovoru (96,20 eur mesačne), preto starobný dôchodok navrhovateľovi patrí vo vyššej sume určenej podľa zákona č. 461/2003 Z. z., ktorý sa následne postupne zvyšoval. Navrhovateľ proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nepodal a stalo sa právoplatné. Ďalším rozhodnutím zo dňa 20.05.2015 odporkyňa podľa § 65, § 274 a § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. priznala navrhovateľovi od XX.XX.XXXX starobný dôchodok v sume 227,50 eur mesačne, ktorý ďalej zvýšila od 01.01.2013 na sumu 238,70 eur mesačne, od 01.01.2014 na 247,50 eur mesačne a od 01.01.2015 na sumu 252,70 eur mesačne. Ani proti tomuto rozhodnutiu navrhovateľ opravný prostriedok nepodal, v dôsledku čoho nadobudlo právoplatnosť.

Krajský súd k námietkam právneho zástupcu navrhovateľa v súvislosti s krátením priznaného starobného dôchodku navrhovateľa (čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128) poznamenal, že úmyslom zákonodarcu bolo zákonom č. 328/2002 Z. z. poskytnúť policajtom výsluhové dôchodky ako dávky, ktoré majú povahu starobného dôchodku z osobitného systému sociálneho zabezpečenia až od dovŕšenia dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení (poistení). V čl. 19 Dohovoru č. 128, priamo vyplýva nárok na zachovanie starobného dôchodku po celú dobu sociálnej udalosti, teda počas celého života po prežití ustanoveného veku. Dohovor č. 128 má charakter medzinárodnej zmluvy, ktorá priamo zakladá právo fyzických osôb na zachovanie nároku na starobný dôchodok, a teda na jeho vykonanie nebolo potrebné prijať osobitný zákon. Príslušné ustanovenia Dohovoru majú prednosť pred zákonom (i zákonom č. 100/1988 Zb.) a sú priamo záväzné aj pre odporkyňu.

Podľa čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128 ak má, alebo ak by mala inak chránená osoba nárok na dávku ustanovenú v tomto dohovore a ak dostáva inú peňažnú dávku sociálneho zabezpečenia za tú istú sociálnu udalosť, s výnimkou rodinných prídavkov, môžu sa dávky podľa tohto dohovoru krátiť alebo zastaviť za určených podmienok a v určenom rozsahu za podmienky, že časť dávok, ktorá sa kráti alebo je zastavená, nepresahuje druhú dávku.

Krajský súd vysvetlil, že v prípade súbehu nárokov na dávky v starobe tak zo všeobecného ako aj osobitného systému sociálneho zabezpečenia je v zmysle dohovoru možné starobný dôchodok zo všeobecného systému krátiť a nemožno ho odňať, pokiaľ starobný dôchodok z osobitného systému svojou výškou neprevyšuje výšku starobného dôchodku z osobitného systému sociálneho zabezpečenia. Zdôraznil, že výsluhový dôchodok má po dovŕšení dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení charakter „starobného dôchodku“.

Krajský súd ustálil, že v posudzovanom prípade odporkyňa postupovala v súlade so zákonom. V danom prípade došlo k vzniku nároku na dávku v starobe v dvoch oddelených systémoch dôchodkového zabezpečenia (poistenia). Pre výšku starobného dôchodku zo všeobecného systému sociálneho zabezpečenia mu boli hodnotené aj doby zamestnania, ktoré boli súčasne hodnotené pre nárok a výšku výsluhového dôchodku v systéme sociálneho zabezpečenia policajtov a vojakov. Pokiaľ potom odporkyňa použila postup výpočtu teoretickej výšky starobného dôchodku zo všeobecného systému sociálneho poistenia, ktorá by navrhovateľovi patrila, ak by všetky doby poistenia získal vo všeobecnom systéme a následne takto zistenú výšku krátila postupom podľa čl. 33 Dohovoru č. 128, podľa názoru súdu postupovala v súlade so zákonom. Navrhovateľ nemôže spravodlivo požadovať, aby mu bola vyplácaná suma starobného dôchodku, priznaného vo všeobecnom systéme sociálneho zabezpečenia aj za doby, ktoré mal hodnotené aj v osobitnom systéme pre nárok a výšku výsluhového dôchodku, ktorý mal k dovŕšeniu dôchodkového veku charakter dávky v starobe z osobitného systému sociálneho zabezpečenia, a to bez ohľadu na to, že osobitný systém pojem „starobného dôchodku“ neobsahuje. Krajský súd uviedol, že postup odporkyne navrhovateľa nediskriminuje a nie je ani v rozpore s čl. 12 Ústavy Slovenskej republiky. Nie je v rozpore ani s čl. 39 Ústavy SR, v zmysle ktorého majú občania právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe. Poukázal aj na ust. § 250l ods. 1 Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“), podľa ktorého podľa ustanovení tretej hlavy piatej časti OSP sa postupuje v prípadoch, v ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov. Ako už bolo vyššie uvedené, navrhovateľ opravný prostriedok proti rozhodnutiam odporkyne zo dňa 11.02.2014, 20.05.2015, 25.03.2015 a 25.05.2015 nepodal, v dôsledku čoho sú tieto právoplatné.

V súvislosti s návrhom právneho zástupcu navrhovateľa prerušiť konanie a požiadať Ústavný súd SR o výklad hmotnoprávných ustanovení dohovoru a ich možnú aplikáciu, krajský súd poukázal na ust. § 109 ods. 1 písm. b/ OSP, podľa ktorého súd konanie preruší, ak rozhodnutie závisí od otázky, ktorú nie je v tomto konaní oprávnený riešiť. Rovnako postupuje, ak tu pred rozhodnutím vo veci dospel k záveru, že všeobecne záväzný právny predpis, ktorý sa týka veci, je v rozpore s Ústavou SR, zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná; v tom prípade postúpi návrh Ústavnému súdu SR na zaujatie stanoviska.

Zdôraznil, že prerušiť konanie podľa druhej vety ust. § 109 ods. 1 písm. b/ OSP možno len vtedy, ak ku záveru, že všeobecne záväzný právny predpis, ktorý sa týka veci, je v rozpore s Ústavou SR, sa zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná, dospel súd, a nie účastník konania, resp. jeho právny zástupca. Krajský súd nezastáva názor, že by ustanovenia zákona použité odporkyňou vo výrokovej časti napadnutého rozhodnutia boli v rozpore s právnym predpisom vyššej právnej sily, Ústavou SR alebo s medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná, v dôsledku čoho návrh právneho zástupcu neakceptoval. V súvislosti s návrhom, aby všeobecný súd požiadal Ústavný súd SR o výklad práv uvedených právnym zástupcom navrhovateľa označených v dohovore ako o prejudiciálnej otázke súvisiacej s rozhodnutím, krajský súd konštatoval, že daná problematika bola doposiaľ riešená mnohými rozhodnutiami Najvyššieho súdu SR, pričom jeho judikatúra v tejto oblasti je rozsiahla a konštantná. Najvyšší súd SR prostredníctvom svojej rozhodovacej činnosti (napr. rozsudok sp. zn. ISo/59/2012 zo dňa 13.08.2013) zdôraznil, že nielen správny orgán v ďalšej svojej rozhodovacej činnosti, ale aj prvostupňový správny súd pri súdnom prieskume napadnutých rozhodnutí správnych orgánov je zaťažený povinnosťou zohľadniť právne názory vyslovené Najvyšším súdom SR v jeho predchádzajúcej rozhodovacej činnosti, a ktoré sú mu nepochybne známe, či už z iniciatívy účastníkov alebo ako oficiality jeho činnosti (§ 121 v spojení s § 246c ods. 1 OSP), nakoľko tieto sú v zmysle čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, analogicky § 250j ods. 7 OSP záväznú nielen pre adresáta, t. j. pre správny orgán, ale aj pre konajúci krajský súd.

V súvislosti s tvrdením právneho zástupcu navrhovateľa na súdnom pojednávaní, že rozhodnutie odporkyne z marca 2015 (pozn. súdu: z 25.03.2015), z mája 2015 (pozn. súdu: z 25.05.2015), a z apríla 2016 (pozn. súdu: zo dňa 15.04.2016) neboli navrhovateľovi doručené, krajský súd poukazuje na ust. § 212 ods. 3 písm. a/, b/, c/, d/, e/ zákona č. 461/2003 Z. z., ktoré taxatívne určuje, ktoré rozhodnutia sa doručujú do vlastných rúk (s doručenkou). Tvrdenie právneho zástupcu navrhovateľa, že tieto

rozhodnutia sa ku nim nedostali, a preto žiadal o prepočet, lebo nie sú v spise vykázané doručienky o tom, že by bolo takto postupované, krajský súd vzhľadom na vykonané dokazovanie považoval za účelové. Poukázal na tú skutočnosť, že odporkyňa dňa 15.04.2016 (t. j. v priebehu konania) vydala rozhodnutie, ktorým podľa § 66 ods. 3 a § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. zvýšila navrhovateľovi starobný dôchodok od 01.01.2016 na sumu 263,10 € mesačne. Z odôvodnenia tohto rozhodnutia vyplýva, že suma starobného dôchodku sa zvýšila za obdobie dôchodkového poistenia navrhovateľa získané počas poberania tohto dôchodku alebo jeho časti. V období počas poberania starobného dôchodku navrhovateľ od 01.01.2015 do 31.12.2015 získal osobný vymeriavací základ 5.674,87 €, všeobecný vymeriavací základ bol 9.888,00 € a osobný mzdový bod dosiahol vo výške 0,5740. Aktuálna dôchodková hodnota platná k 01.01.2016 je 10,9930 €. Je určená v súlade s § 64 ods. 3 zákona v znení zákona č. 721/2004 Z. z. ako súčin dôchodkovej hodnoty na rok 2015 10,6865 € a indexu 1,02867383, ktorý bol určený ako podiel priemernej mzdy v hospodárstve Slovenskej republiky zistenej Štatistickým úradom Slovenskej republiky za tretí štvrtrok kalendárneho roka 2015, t. j. 861,00 € a priemernej mzdy v hospodárstve Slovenskej republiky zistenej Štatistickým úradom Slovenskej republiky za tretí štvrtrok kalendárneho roka 2014, t. j. 837,00 €, zaokrúhľená na štyri desatinné miesta nahor. Zvýšenie starobného dôchodku patriace za obdobie dôchodkového poistenia počas poberania tohto dôchodku je 3,154991 € mesačne a bola určená ako súčin jednej polovice osobného mzdového bodu 0,2870 a aktuálnej dôchodkovej hodnoty 10,9930 €. Navrhovateľ nenamietal, že k 31.12.2015 sa mu starobný dôchodok vyplácal v sume 258,00 € mesačne. Suma starobného dôchodku 261,20 € mesačne po zaokrúhlení je určená súčtom súm 258,00 € a 3,154991 €. Suma starobného dôchodku navrhovateľa sa ďalej zvýšila od 01.01.2016 podľa § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov o 1,90 € mesačne, t. j. o pevnú sumu zvýšenia starobného dôchodku ustanovenú v § 1 písm. a/ opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 283/2015 Z. z. na 263,10 € mesačne. Ako už krajský súd vyššie uviedol, navrhovateľ proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nepodal.

Záverom krajský súd poznamenal, že pokiaľ právny zástupca navrhovateľa poukazuje na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR (sp. zn. 10So/68/2012, 10So/85/2012 atď.), v nich uvedené prípady sa týkali posúdenia právnych otázok, ktoré u navrhovateľa neboli sporné. Nestotožňuje sa ani s poukazom právneho zástupcu navrhovateľa na pojednávaní na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4So/27/2009 zo dňa 26.02.2009, pretože tam posudzovaný prípad sa týkal úplne inej veci, a to konkrétneho navrhovateľa, ktorého zvyšovaný starobný dôchodok určený podľa predpisov účinných do 31.12.2003 bol obmedzený najvyššou výmerou a preto považuje snahu právneho zástupcu navrhovateľa za účelovú s cieľom využiť záver uvedený v tomto rozhodnutí, aby dosiahol vydanie nového rozhodnutia o určení výšky starobného dôchodku navrhovateľa bez jeho krátenia podľa čl. 33 Dohovoru č. 128. Krajský súd pritom zdôrazňuje, že navrhovateľ nepodal opravný prostriedok proti rozhodnutiam odporkyne zo dňa 11.02.2014, 20.05.2015 ani proti rozhodnutiu z 15.04.2016 o zvýšení jeho starobného dôchodku od 01.01.2016. Na základe týchto skutočností krajský súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutia odporkyne boli vydané v súlade so zákonom, a preto ich potvrdil. O trovách konania rozhodol v súlade s ust. § 250k ods. 1 OSP v spojení s ust. § 250l ods. 2 OSP.

Proti tomuto rozhodnutiu podal navrhovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu opravný prostriedok včas, obsahujúci podrobné úvahy a názory, ako mala odporkyňa postupovať pri výpočte starobného dôchodku navrhovateľa a ktorý považuje za zákonný a spravodlivý mechanizmus výpočtu starobného dôchodku v tomto konkrétnom prípade. V zásade však opakovane namieta spôsob výpočtu starobného dôchodku navrhovateľa, lebo odporuje zákonu a aj Dohovoru článok 33 ods. 2, pretože takýto výpočet zákon č. 461/2003 Z. z. nepripúšťa a žiada o prepočet za obdobie ďalšieho poistenia navrhovateľa (§ 66 ods. 9 zákona č. 461/2003 Z. z.).

Odporkyňa v písomnom vyjadrení k odvolaniu zotrvala na svojich vyjadreniach a vecnej správnosti svojich rozhodnutí. Navrhla napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdiť.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č.162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“).

Podľa § 492 ods. 1 SSP konania podľa tretej hlavy piatej časti OSP začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

V súlade s citovaným ustanovením sa toto odvolacie konanie riadi ustanoveniami OSP.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (10 ods. 2 OSP) preskúmal rozsudok krajského súdu bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa vyhovieť nemožno.

Pri vyhodnotení závažnosti odvolacích dôvodov vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu, najvyšší súd s prihliadnutím na § 219 ods. 2 OSP konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa odchyľil od právnych záverov obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku. Preto sa s ním stotožňuje v celom rozsahu a iba na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia uvedie argumentáciu k odvolacím dôvodom.

Z odvolania navrhovateľa vyplýva, že sporným bol postup odporkyne pri výpočte sumy priznaného starobného dôchodku, keď odporkyňa najskôr vypočítala teoretickú výšku starobného dôchodku zo všeobecného systému sociálneho poistenia, ktorá by navrhovateľovi patrila, ak by všetky doby poistenia získal vo všeobecnom systéme, a následne takto zistenú výšku krátila postupom podľa čl. 33 Dohovoru č. 128.

Spôsob, ako určiť sumu starobného dôchodku poistencovi, ktorému bol priznaný výsluhový dôchodok, je vyjadrený v rozsudku Najvyššieho súdu SR č. 9So/138/2011 z 22.08.2012. Vyslovil právny názor, podľa ktorého má „odporkyňa pri rozhodovaní o nárokoch poistencov, ktorým bola priznaná niektorá z dávok výsluhového zabezpečenia poistencov osobitného systému, najprv vypočítať teoretickú výšku dôchodku, ktorá by im patrila vtedy, ak by všetky doby poistenia získali vo všeobecnom systéme. Keďže výsluhový dôchodok má po dovŕšení dôchodkového veku pre vznik nároku na starobný dôchodok zo všeobecného systému dôchodkového zabezpečenia (poistenia) charakter dávky v starobe, odporkyňa musí postupovať v súlade s čl. 33 Dohovoru č. 128. Starobný dôchodok navrhovateľa môže krátiť, a to primerane k počtu skončených rokov doby služby rozhodujúcich pre výšku výsluhového dôchodku.“ Z napadnutých rozhodnutí vyplýva, že odporkyňa sa týmito úvahami pri výpočte starobného dôchodku navrhovateľa riadila od počiatku.

Totožnú právnu úvahu k veci vyslovil Najvyšší súd SR aj v rozsudku č. 9So/78/2016 zo dňa 13.12.2017, kde uviedol nasledovne: cit. „Z dôvodovej správy k zákonu č. 222/2003 Z. z. vyplýva záver, že zámerom zákonodarcu bolo dosiahnuť, aby od dovŕšenia dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení (poistení) výsluhový dôchodok i dávky výsluhového zabezpečenia považované za výsluhový dôchodok podľa § 124 zákona č. 328/2002 Z. z. plnili funkciu starobného dôchodku z osobitného systému sociálneho zabezpečenia vo výške primeranej dobe trvania služobného pomeru ako dávka sociálneho zabezpečenia existujúca či už samostatne alebo popri starobnom dôchodku, na ktorý vznikne nárok dovŕšením dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení (poistení).

Súčasne zámerom zákonodarcu bolo zákonom č. 328/2002 Z. z. zabezpečiť, aby pomerná výška výsluhového dôchodku bola vyššia ako keby policajtom bola doba profesionálnej služby hodnotená len vo všeobecnom systéme sociálneho zabezpečenia. Z toho teda vyplýva záver, že úmyslom zákonodarcu bolo, aby súčet výsluhového dôchodku a starobného dôchodku zo všeobecného systému sociálneho poistenia bol vyšší, resp. aspoň rovnaký ako suma starobného dôchodku poistenca, ktorý by mal všetky doby poistenia (zamestnania) hodnotené len vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia (zabezpečenia).

Z právnych úprav, týkajúcich sa sociálneho poistenia alebo zabezpečenia osobitných skupín poistencov jednoznačne vyplýva, že všeobecný systém sociálneho poistenia a osobitný systém sociálneho poistenia (zabezpečenia príslušníkov ozbrojených zborov) sú založené na základe hodnotenia dôb poistenia

(zamestnania).

Kým zákon o sociálnom poistení upravuje nároky poistencov zo všeobecného systému sociálneho poistenia a jeho cieľom je zabezpečiť, aby doby poistenia boli poistencovi riadne zohľadnené pre vznik nároku na dávky podmienené dosiahnutím veku alebo nepriaznivým zdravotným stavom, osobitné právne úpravy, používané v osobitnom systéme sociálneho poistenia obsahujú len úpravu, ktorá zabezpečuje užší okruh dávok sociálneho zabezpečenia a zohľadňuje ako dobu poistenia iba dobu výkonu služby (prípadne dobu náhradnej služby). Osobitný systém poistenia (zákon č. 328/2002 Z. z.) neobsahuje úpravu starobných dôchodkov, sirotských a vdovských dôchodkov, ktoré by zohľadňovali dobu ich poistenia v celom rozsahu, teda aj v civilnom zamestnaní, ale obsahuje len úpravu výsluhových dôchodkov, sirotských výsluhových dôchodkov, vdovských výsluhových dôchodkov a invalidných výsluhových dôchodkov, ktoré sú založené len na hodnotení doby služby poistenca bez zohľadnenia kategórie funkcií a bez zohľadnenia dôb poistenia, ktorú poistenci získali vo všeobecnom systéme. V dôsledku tejto skutočnosti najvyšší súd dospel k záveru, že poistenci osobitného systému sociálneho zabezpečenia sú vylúčení z pôsobnosti zákona o sociálnom poistení len v rozsahu, zodpovedajúcom dobe poistenia v osobitnom systéme (s výnimkou prípadov podľa § 60 ods. 2 zákona o sociálnom poistení, ktorým sa pre nárok na dávky zo všeobecného systému započítavajú doby služby v ozbrojených silách v celom rozsahu), ale nie v časti, upravujúcej nárok na starobný, predčasný starobný, invalidný, sirotský, vdovský alebo vdovecký dôchodok.

Podľa čl. 39 Ústavy Slovenskej republiky, občania majú právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe.

Primeraným je také hmotné zabezpečenie, ktoré zodpovedá celej dĺžke poistenia bez ohľadu na to, či poistenie bolo získané v osobitnom systéme sociálneho zabezpečenia (ktorý sa vyčlenil zo všeobecného systému dôchodkového poistenia) alebo iba vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia.

Podľa čl. 33 ods. 1 Dohovoru č. 128, ak má alebo ak by mala inak chránená osoba súčasne nárok na rôzne invalidné, starobné alebo pozostalostné dávky, môžu sa tieto dávky krátiť za určených podmienok a v určenom rozsahu; chránená osoba dostane spolu aspoň toľko, koľko sú najvýhodnejšie dávky.

Podľa čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128, ak má alebo ak by mala inak chránená osoba nárok na dávku ustanovenú v tomto Dohovore a ak dostáva inú peňažnú dávku sociálneho zabezpečenia za tú istú sociálnu udalosť, s výnimkou rodinných prídavkov, môžu sa dávky podľa tohto Dohovoru krátiť alebo zastaviť za určených podmienok a v určenom rozsahu za podmienky, že časť dávok, ktorá sa kráti alebo je zastavená, nepresahuje druhú dávku.

Je potrebné zdôrazniť, že zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení priamo v ustanoveniach § 60 ods. 2 a § 255 ods. 5 vylúčil možnosť započítania obdobia služby policajta, získaného v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok (minimálne 15 rokov) do obdobia dôchodkového poistenia. Len výkladom relevantných predpisov spôsobom, ktorý najvyšší súd považuje za konformný s Ústavou Slovenskej republiky, najvyšší súd vo viacerých svojich rozhodnutiach judikoval, preto nepovažuje za dôvodné riešiť vec prejudiciálnou otázkou, že výsluhový dôchodok má od dovŕšenia dôchodkového veku podľa zákona o sociálnom poistení charakter dávky v starobe, ktorú má na mysli čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128. Bez tejto judikatúry by odporkyňa pre nárok na starobný dôchodok v zmysle vyššie uvedených ustanovení § 60 ods. 2 a § 255 ods. 5 zákona o sociálnom poistení vôbec nemohla pre nárok a výšku starobného dôchodku zo všeobecného systému sociálneho poistenia započítať navrhovateľovi dobu služby v Policajnom zbore SR.

Súčasne je potrebné skonštatovať, že napriek už ustálenej judikatúre najvyššieho súdu ohľadom nároku poberateľov výsluhového dôchodku na starobný dôchodok zákonodarca doteraz v súlade s čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128 legislatívne neupravil osobitný spôsob výpočtu a krátenia starobného dôchodku. Pri absencii takej úpravy (rovnako ako pri pretrvávajúcej absencii zohľadnenia doterajšej judikatúry zákonnou úpravou nároku poberateľov výsluhových dôchodkov na zohľadnenie obdobia služby

zakladajúcej nárok na výsluhový dôchodok aj na účely nároku a výšky starobného dôchodku) je potom úlohou súdu vysporiadať sa s touto „dierou v zákone“ tak, aby bolo zachované ústavou garantované právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe.

Ak teda pri posudzovaní nároku na starobný dôchodok podľa zákona o sociálnom poistení poberateľa príspevku za službu, považovaného za výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z. z. odporkyňa aplikovala ustanovenie čl. 33 ods. 2 tohto Dohovoru, bolo úlohou súdu preskúmať len to, či toto krátenie je možné považovať za súladné s ústavou a Dohovorom č.128.

Keďže príspevok za službu, považovaný za výsluhový dôchodok patrí v zmysle zákona č. 328/2002 Z. z. aj po dovŕšení dôchodkového veku podľa zákona č. 461/2003, má od dovŕšenia dôchodkového veku charakter dávky v starobe. Keďže príspevok za službu sa podľa § 124 ods. 3 písm. c/ zákona č. 328/2002 Z. z. považuje za výsluhový dôchodok podľa tohto zákona, a teda patrí aj po dovŕšení dôchodkového veku podľa všeobecného predpisu o sociálnom poistení, aj táto okolnosť podporuje správnosť záveru, že od dovŕšenia dôchodkového veku (prežitie určeného veku podľa všeobecného predpisu o sociálnom poistení) má príspevok za službu charakter dávky v starobe. Vzhľadom na to je potrebné považovať ho v zmysle čl. 33 ods. 1 Dohovoru č. 128 za inú peňažnú dávku sociálneho zabezpečenia za tú istú sociálnu udalosť (prežitie určeného veku) - takou dávkou je aj starobný dôchodok, na ktorý vznikne nárok podľa zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení.

Pri súbehu nárokov na dve dávky rovnakého druhu (dávky v starobe) potom v súlade s čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128 prichádza do úvahy krátenie starobného dôchodku. Iný postup a priznanie starobného dôchodku podľa zákona č. 461/2003 Z. z. v plnej, tzv. teoretickej výške by mal za následok priznanie dvoch povahovo rovnakých dávok za tie isté doby poistenia, čo by viedlo k neodôvodnenému a neprímeranému zvýhodneniu osôb poistených v osobitnom systéme sociálneho zabezpečenia a k diskriminácii poistencov, ktorí získali obdobia poistenia v takom istom rozsahu len vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia.

Odvolací súd opätovne zdôrazňuje, že úpravu v zákone o sociálnom poistení, podľa ktorej vzhľadom na získanie doby služby policajta v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok by sa obdobie tejto služby v zmysle § 60 ods. 2 a § 255 ods. 5 tohto zákona vôbec nemalo hodnotiť, najvyšší súd prekleul svojou judikatúrou v prospech týchto poistencov. Súčasne však judikoval aj to, že odporkyňa môže vykonať krátenie tzv. teoretickej sumy v súlade s čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128 a to tak, že krátenie je možné vykonať len pomerne, o sumu zodpovedajúcu pomeru doby služby policajta k celkovej dobe poistenia, tak vo všeobecnom ako aj osobitnom systéme sociálneho poistenia, najviac však o sumu príspevku za službu, ktorý sa považuje za výsluhový dôchodok.

Pokiaľ teda odporkyňa pri absencii osobitnej zákonnej úpravy, vychádzajúc z judikatúry najvyššieho súdu, vykonala výpočet teoretickej sumy starobného dôchodku a túto teoretickú sumu krátila o sumu zodpovedajúcu dobe skončených rokov služby, takýto jej postup považoval odvolací súd za súladný s čl. 39 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128.

Výpočet dôchodku podľa ustanovení zákona č. 461/2003 Z. z. je pre navrhovateľa výhodnejší ako výpočet podľa zákona č. 100/1988 Zb., na ktorú skutočnosť už bol navrhovateľ upozornený odporkyňou.

Odvolací súd zároveň vzhľadom na odvolacie námietky navrhovateľa zdôrazňuje, že sumy podľa zákona č. 461/2003 Z. z. a podľa zákona č. 100/1988 Zb. sú len teoretické výšky dôchodku (nie priznané sumy dôchodku), na ktoré by mal navrhovateľ nárok iba v prípade, ak by celú dobu odpracoval v tzv. „civilnom sektore“, a teda nevznikol by mu nárok na príspevok za službu, ktorý sa považuje za výsluhový dôchodok. Nejde teda o zníženie starobného dôchodku v zmysle § 96 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. (ako sa mylne domnieva navrhovateľ).“

Odvolací súd sa s uvedenou problematikou zaoberal aj v rozhodnutí sp. zn. 9So/108/2015 z 28.02.2017,

ktorý bol napadnutý sťažnosťou na Ústavnom súde SR, ktorý sťažnosť odmietol uznesením sp. zn. II. ÚS 389/2017-18 z 22.06.2017, v ktorom uviedol, cit.: „Podstatou námietok sťažovateľa vo veci samej je téza, podľa ktorej pri neexistencii zákonnej úpravy možnosti krátenia starobného dôchodku v prípade jeho súbehu s výsluhovým dôchodkom nebolo vôbec možné starobný dôchodok sťažovateľa krátiť, a to ani s prihliadnutím na čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128, keďže tento tiež odkazuje na vnútroštátnu úpravu. Pokiaľ všeobecné súdy tak v prípade sťažovateľa, ako už aj predtým v minulosti vo viacerých iných prípadoch judikatúrou dospeli k názoru o možnosti krátenia, ako aj o mechanizme výpočtu krátenia. Postupovali arbitrárne. Podľa názoru ústavného súdu najvyšší súd dostatočným a presvedčivým spôsobom vysvetlil, prečo považuje výsluhový dôchodok po dovŕšení veku potrebného pre odchod do starobného dôchodku svojou povahou za starobný dôchodok. Rovnako považuje za akceptovateľnú aj metodiku krátenia starobného dôchodku v takomto prípade“.

Pokiaľ navrhovateľ žiadal o realizáciu prepočtu doby ďalšieho poistenia odvolací súd upriamuje jeho pozornosť na to, že o tejto skutočnosti odporkyňa rozhodla rozhodnutím zo dňa 15.04.2016 (viď V. odsek) a keďže k veci neboli uvedené žiadne konkrétne výhrady, odvolací súd túto námietku nepovažoval za relevantnú.

Odvolací súd k ďalšiemu doplneniu odvolania právnym zástupcom navrhovateľa doručeným dňa 07.06.2018 neprihliadol s poukazom na právnu úpravu § 205 ods. 3 OSP v zmysle ktorej „Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie“ (t. j. do 15 dní od prevzatia rozhodnutia, poznámka súdu). Rozhodnutie právny zástupca navrhovateľa prevzal dňa 06.09.2016, lehota na odvolanie, resp. jeho doplnenie dňom 22.09.2016 uplynula.

Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil podľa § 250ja ods. 3 v spojení s § 219 OSP ako vecne správny.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 246c ods. 1 OSP v spojení s § 224 ods. 1, § 250l ods. 2 a § 250k ods. 1 OSP tak, že neúspešnému navrhovateľovi právo na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal a odporkyňa nemá právo na trovy konania zo zákona.

Toto rozhodnutie prijal senát pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.